EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 11.7.2024.
COM(2024) 293 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o trenutačnom stanju priprema za potpunu provedbu uredaba o interoperabilnosti u skladu s člankom 78. stavkom 5. Uredbe (EU) 2019/817 i člankom 74. stavkom 5. Uredbe (EU) 2019/818

1. Uvod

Uredbe[1] o uspostavi okvira za interoperabilnost stupile su na snagu 11. lipnja 2019. i njima se utvrđuju pravne odredbe o razvoju, postupanju s podacima i praćenju u okviru europskog portala za pretraživanje (ESP), zajedničke usluge uspoređivanja biometrijskih podataka (sBMS), zajedničkog repozitorija podataka o identitetu (CIR), detektora višestrukih identiteta (MID) i središnjeg repozitorija podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS). Interoperabilnost donosi koristi u smislu ekonomije razmjera i učinkovitosti informatičke arhitekture EU-a u područjima migracija, granica i sigurnosti, a povezivanjem baza podataka mogu se uvesti nove značajke bez potrebe za prikupljanjem dodatnih podataka. Te značajke uključuju poboljšano otkrivanje prijevara povezanih s identitetom, nove načine identifikacije državljana trećih zemalja bez odgovarajućih identifikacijskih isprava te brzo i djelotvorno unakrsno provjeravanje sustava radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Interoperabilnost informacijskih sustava EU-a omogućuje i uvođenje mehanizama kontrole kvalitete podataka radi sprečavanja, otkrivanja i rješavanja problema povezanih s kvalitetom podataka, a ujedno olakšava ispunjavanje Unijine pozitivne obveze u skladu s pravom o zaštiti podataka da zajamči točnost i ažurnost podataka unesenih u sustave.

Uredbama se Komisiju ovlašćuje da u suradnji s Agencijom Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) prati i ocjenjuje stanje provedbe. Komisija u skladu s tim zahtjevima Europskom parlamentu i Vijeću podnosi godišnja izvješća o stanju priprema za punu provedbu uredaba. Četvrto izvješće obuhvaća razdoblje od listopada 2022. do studenog 2023.

Provedba uredaba ovisi o pravilnoj provedbi temeljnih sustava koji su dio okvira za interoperabilnost. Iako kašnjenje izvođača agencije eu-LISA u uvođenju sustava ulaza/izlaska (EES) na središnjoj razini i dalje dovodi u pitanje pravilnu provedbu uredaba, korektivne mjere koje poduzima agencija eu-LISA donose rezultate. Mjere koje je agencija poduzela omogućile su da se nastavi suradnja s postojećim izvođačem i riješe problemi u provedbi projekta. Uspješno puštanje u rad minimalno održivog proizvoda EES-a[2] važan je korak koji će omogućiti početak rada EES-a. Osim toga, Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove odobrilo je u listopadu 2023. novi

[1] Uredba (EU) 2019/817 o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području granica i viza i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 i (EU) 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća te odluka Vijeća 2004/512/EZ i 2008/633/PUP i Uredba (EU) 2019/818 o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području policijske i pravosudne suradnje, azila i migracija i izmjeni uredaba (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/816. U ovom se izvješću na te uredbe upućuje kao na „uredbe”.

[2] Agencija eu-LISA donijela je u svibnju 2023. novu strategiju rješavanja tako što je počela intenzivnije komunicirati s glavnim izvršnim direktorima projektnog konzorcija da bi zajamčila njihovu predanost i raspodjelu resursa te je uvela postupni pristup s čvršće definiranim rokovima i prilagodljivim radnim metodama. Cilj je novog pristupa, koji se temelji na minimalno održivom proizvodu, a podržava ga Upravni odbor agencije eu-LISA, stabilizirati provedbu EES-a tako što će se u prvi plan staviti aspekti koji krajnjim korisnicima pružaju dodanu vrijednost i ubrzat će se njihova priprema. Prvi je korak strategije početak rada minimalno održivog proizvoda krajem srpnja 2023. Sljedeći su koraci nastavak testiranja u državama članicama i nadogradnja minimalno održivog proizvoda kako bi mu se poboljšala kvaliteta.

plan pristupa u fazama, što će omogućiti puštanje informacijskih sustava EU-a i komponenata interoperabilnosti u rad u četiri uzastopne faze (prva faza u drugoj polovini 2024., druga faza u prvoj polovini 2025., treća faza sredinom 2025. i četvrta faza krajem 2026.). Zahvaljujući pristupu u fazama dionici dobivaju jasnu sliku planiranog napretka u narednim godinama.

U međuvremenu napreduje rad na provedbi uredaba u državama članicama, zemljama pridruženima Schengenu i agencijama EU-a. Budući da u provedbi projekta interoperabilnosti svi dionici moraju biti koordinirani kako u jednoj državi članici ne bi došlo do kašnjenja koje može utjecati na ostale, Komisija pomno prati i podupire pripreme svih država članica za početak rada komponenata interoperabilnosti.

2. Trenutačno stanje sustavâ iz okvira za interoperabilnost

Novi opsežni informacijski sustavi EU-a – sustav ulaska/izlaska[3], europski sustav za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS)[4], Europski informacijski sustav kaznene evidencije za državljane trećih zemalja (ECRIS-TCN)[5] – i već postojeći, ali revidirani informacijski sustavi EU-a, odnosno šengenski informacijski sustav (SIS)[6], vizni informacijski sustav (VIS)[7] i Eurodac, u novom će okviru za interoperabilnost biti u interakciji zahvaljujući novim komponentama interoperabilnosti i alatu za statističko izvješćivanje. Novi i revidirani informacijski sustavi EU-a postupno se puštaju u rad u skladu s prethodno opisanim vremenskim okvirom.

---

[3] Uredba (EU) 2017/2226 o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str 20.).

[4] Uredba (EU) 2018/1240 o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1).

[5] Uredba (EU) 2019/816 o uspostavi centraliziranog sustava za utvrđivanje država članica koje imaju podatke o osuđujućim presudama protiv državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva (sustav ECRIS-TCN) za dopunu Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije te o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1726 (SL L 135, 22.5.2019., str. 1).

[6] Uredba (EU) 2018/1860 o upotrebi Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 312, 7.12.2018., str. 1.);
Uredba (EU) 2018/1861 o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području granične kontrole i o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma te o izmjeni i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1987/2006 (SL L 312, 7.12.2018., str. 14.);
Uredba (EU) 2018/1862 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području policijske suradnje i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2007/533/PUP i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1986/2006 Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke Komisije 210/261/EU (SL L 312, 7.12.2018., str. 56.).

[7] Uredba (EU) 2021/1134 o izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EZ) br. 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 i (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2004/512/EZ i 2008/633/PUP u svrhu reforme viznog informacijskog sustava (SL L 248, 13.7.2021., str. 11.).

Važan korak poduzet je 7. ožujka 2023., kad je s radom započeo obnovljeni sustav SIS kao prvi element okvira za interoperabilnost. Nove značajke kao što su nove vrste upozorenja, više kategorija podataka i funkcije za pojačanu suradnju poboljšavaju sigurnost i upravljanje granicama u šengenskom području jer je na raspolaganju veći broj alata za suzbijanje kriminaliteta i terorizma, pronalazak nestalih osoba i zaštitu ranjivih osoba. One ujedno omogućuju sprečavanje i odvraćanje od nezakonitih migracija te zaštitu prava građana. Cipar je 25. srpnja 2023. postao 31. zemlja članica koja koristi SIS.

U okviru priprema za početak rada EES-a doneseno je 15 provedbenih i delegiranih akata[8]. Iako projekt znatno kasni, uvođenje sustava na središnjoj i nacionalnoj razini u zadnjim je fazama. Strategija koju je donijela eu-LISA radi nadoknade kašnjenja projekta donosi rezultate. Uspješno puštanje u rad minimalno održivog proizvoda EES-a važan je prvi korak koji će omogućiti testiranje sustava na tehničkoj i operativnoj razini. Kako bi se ublažio učinak pokretanja EES-a na granične prijelaze, Komisija je s agencijom eu-LISA i državama članicama raspravila o mjerama predostrožnosti, a Frontex razvija mobilnu aplikaciju koja omogućuje prethodnu registraciju podataka državljana trećih zemalja. Države članice već su dobile praktični priručnik o EES-u, koji će im pomoći u osposobljavanju nacionalnih tijela. Uz to će pokretanje internetskih stranica EES-a s informacijama za putnike i provedba informativne kampanje o EES-u na početku rada sustava olakšati razumijevanje novih postupaka na vanjskim granicama. EES i sBMS sad su dio prve faze provedbe okvira za interoperabilnost i predviđa se da će početi s radom u drugoj polovini 2024.

Kad je riječ o ETIAS-u, provedbene aktivnosti su u tijeku. Od 31 provedbenog i delegiranog akta koji se treba donijeti još nije doneseno njih pet, a tri su trenutačno u postupku finalizacije prije donošenja. Preostala dva delegirana akta (o trajanju prijelaznog razdoblja i razdoblja odgode) mogu se donijeti tek nakon što ETIAS počne s radom. U pripremi su opsežna komunikacijska kampanja i posebna internetska stranica ETIAS-a kako bi se osiguralo da putnici u Europu pravovremeno i na odgovarajući način budu informirani o novim zahtjevima za putovanja. ETIAS je zajedno s ESP-om i CIR-om dio druge faze, koja je planirana za prvu polovinu 2025.

Napreduje i razvoj sustava ECRIS-TCN. Donesen je provedbeni akt kojim se utvrđuju mjere za tehnički razvoj i provedbu centraliziranog sustava za utvrđivanje država članica koje imaju podatke o osuđujućim presudama protiv državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva. Agencija eu-LISA trenutačno provodi taj sustav. ECRIS-TCN, zajedno s ESP-om, CIR-om i sBMS-om za sustav ECRIS-TCN, počet će s radom u trećoj fazi, koja je planirana za sredinu 2025.

U tijeku je revizija VIS-a, koja je počela nakon donošenja izmjene Uredbe (EU) 2021/1134. Trenutačno se radi na pripremi sekundarnog zakonodavstva potrebnog za razvoj revidiranog VIS-a, a doneseno je 6 od 12 akata. Revidirani VIS, koji je zajedno s MID-om zadnja komponenta interoperabilnosti, počet će s radom u četvrtoj fazi (druga polovina 2026.). Prijelazno razdoblje za MID počet će kad sustav počne s radom[9].

[8] Na razini Komisije u pripremi je provedbeni akt kojim se utvrđuju pravila o funkcionalnosti za centralizirano upravljanje popisima tijela za sustave ulaska/izlaska i vizni informacijski sustav.

[9] Članak 69. Uredbe (EU) 2019/817 i članak 65. Uredbe (EU) 2019/818.

Uredbe će se primjenjivati i na revidirani Eurodac[10].

3. Stanje provedbe interoperabilnost u Komisiji

Uredbama se Komisiji dodjeljuju ovlasti za donošenje delegiranih i provedbenih akata radi dopune i provedbe određenih detaljnih tehničkih aspekata uredaba. Neki od tih akata potrebni su kako bi se agenciji eu-LISA u potpunosti omogućilo da započne s oblikovanjem i razvojem komponenata u kontekstu ukupne arhitekture sustava, posebno jer to iziskuje definiranje tehničkih specifikacija i pripremu postupaka javne nabave kako bi se surađivalo s izvođačima. Drugi akti potrebni su kako bi se utvrdila tehnička pravila za olakšavanje rada relevantnih tijela na terenu, primjerice upotrebom standardnih obrazaca i uspostavom postupaka suradnje radi rješavanja sigurnosnih incidenata.

Akti se donose u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim agencijama te Europskim parlamentom i Vijećem EU-a i o njima se raspravlja u odborima i stručnim skupinama osnovanima u tu svrhu. Doneseni su svi akti potrebni za razvoj interoperabilnosti (tri delegirana i deset provedbenih akata). Budući da su 7. srpnja 2021. donesene revidirana Uredba o VIS-u[11], Uredba za posljedične izmjene VIS-a[12] i Uredba o posljedičnim izmjenama ETIAS-a[13], tri akta[14] trebalo je revidirati. Novi tekstovi sad se smatraju stabilnima i bliži se njihovo konačno donošenje. Uredbama se Komisiji dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata na razdoblje od pet godina. Zbog kašnjenja uzrokovanih projektom EES i njegova učinka na početak rada komponenata

[10] Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac" za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljana treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europola za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.

[11] Uredba (EU) 2021/1134 u svrhu reforme viznog informacijskog sustava (SL L 248, 13.7.2021., str. 11.).

[12] Uredba (EU) 2021/1133 u pogledu utvrđivanja uvjeta za pristup drugim informacijskim sustavima EU-a za potrebe viznog informacijskog sustava (SL L 248, 13.7.2021., str. 1.).

[13] Uredba (EU) 2021/1150 o izmjeni uredaba (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/818 u pogledu utvrđivanja uvjeta za pristup drugim informacijskim sustavima EU-a za potrebe europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (SL L 249, 14.7.2021., str. 1.);
Uredba (EU) 2021/1151 o izmjeni uredaba (EU) 2019/816 i (EU) 2019/818 u pogledu utvrđivanja uvjeta za pristup drugim informacijskim sustavima EU-a za potrebe europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (SL L 249, 14.7.2021., str. 7.);
Uredba (EU) 2021/1152 o izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861 i (EU) 2019/817 u pogledu utvrđivanja uvjeta za pristup drugim informacijskim sustavima EU-a za potrebe europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (SL L 249, 14.7.2021., str. 15.).

[14] Akt o dopuni Uredbe (EU) 2019/817 Europskog parlamenta i Vijeća detaljnim pravilima o radu središnjeg repozitorija za izvješćivanje i statistiku (C(2021) 4982), akt o utvrđivanju tehničkih pojedinosti za korisničke profile za europski portal za pretraživanje (C(2021) 5052) i akt o utvrđivanju tehničkih pravila za stvaranje poveznica između podataka iz različitih informacijskih sustava EU-a (C(2021) 6176).

interoperabilnosti Komisija je zatražila produljenje delegiranja ovlasti. Samo se tako može zajamčiti produljenje prijelaznog razdoblja predviđenog za europski portal za pretraživanje[15] i za detektor višestrukih identiteta[16] ako to bude potrebno.

U skladu s člankom 77. Uredbe (EU) 2019/817 i člankom 73. Uredbe (EU) 2019/818 Komisija je ovlaštena i za stavljanje na raspolaganje praktičnog priručnika za provedbu komponenata interoperabilnosti i upravljanje njima. Taj priručnik je važan jer korisnici informacijskih sustava EU-a (kao što su tijela nadležna za granice, vize i imigraciju i tijela za izvršavanje zakonodavstva) u njemu mogu pronaći lako razumljive upute za korištenje funkcija koje su dostupne zahvaljujući interoperabilnosti. Priručnik izrađuje Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama, agencijom eu-LISA, Europolom, Frontexom i Agencijom za temeljna prava. U razdoblju izvješćivanja organizirano je sedam sastanaka stručnih skupina i tri sastanka zajedničke stručne skupine kako bi se potaklo zajedničko razumijevanje i utvrdili standardni postupci i preporuke koji će se uvrstiti u priručnik. Prva verzija praktičnog priručnika o interoperabilnosti trebala bi biti spremna do sredine 2024.

Komisija priprema i lako pretraživu digitalnu verziju priručnika, koja će biti prilagođena sve složenijem radnom okruženju korisnika informacijskih sustava EU-a. Zbog dodatnih značajki, kao što su poveznice koje treba ručno provjeriti, korisnici će ponekad trebati provoditi operacije u koje je istovremeno uključeno nekoliko informacijskih sustava i komponenti interoperabilnosti. Trenutačno se razvija internetski alat za diseminaciju[17] preko kojeg će biti povezani svi odjeljci priručnika kako bi ga korisnici mogli pretraživati prema sustavu (npr. EES ili ETIAS) ili prema vrsti krajnjeg korisnika (npr. službenik graničnog nadzora ili policijski službenik). Informacije i postupci filtrirat će se ovisno o ulozi korisnika kako bi se prikazale samo informacije koje su tom korisniku relevantne. Priručnici o SIS-u, EES-u, ETIAS-u i interoperabilnosti bit će dostupni preko alata za diseminaciju u drugom tromjesečju 2024.

4. Stanje provedbe interoperabilnosti u državama članicama i agencijama Unije

Uredbama se uspostavlja okvir upravljanja, koji čine odbor za upravljanje programom interoperabilnosti[18] i savjetodavna skupina za interoperabilnost[19], kako bi se osiguralo odgovarajuće projektiranje i razvoj komponenata interoperabilnosti i alata. Ta tijela djeluju u okviru agencije eu-LISA, a Komisija je član oba tijela. Ona raspravljaju o tehničkoj provedbi uredaba, a napredak se prati na temelju mjesečnog/dvomjesečnog upitnika o tehničkim pripremama na razini država članica i relevantnih agencija EU-a.

[15] Članak 67. stavak 2. Uredbe (EU) 2019/817 i članak 63. stavkak 2. Uredbe (EU) 2019/818.

[16] Članak 69. stavak 8. Uredbe (EU) 2019/817 i članak 65. stavak 8. Uredbe (EU) 2019/818.

[17] Alat za diseminaciju internetska je stranica kojoj mogu pristupiti samo korisnici sustava na koje se odnosi pojedini priručnik, a nalazi se na poslužitelju informatičke službe Komisije (DIGIT).

[18] Članak 54. stavak 4. Uredbe (EU) 2019/817 i Uredbe (EU) 2019/818.

[19] Članak 75. Uredbe (EU) 2019/817 i članak 71. Uredbe (EU) 2019/818.

Kako bi se ocijenilo stanje provedbe izvan okvira tehničkih priprema, Komisija organizira redovite forume o provedbi nove arhitekture informacijskih sustava EU-a za granice, migracije i sigurnost. Prije foruma svim državama članicama i relevantnim agencijama EU-a šalje se upitnik kako bi se utvrdilo kako napreduje provedba. U razdoblju izvješćivanja Komisija je organizirala dva foruma (u prosincu 2022. i studenom 2023.) i pripremila dva upitnika (u studenom 2022. i travnju 2023.)

Manji broj država članica dobro napreduje u provedbi, a u ostalima je napredak sporiji. To još nije razlog za zabrinutost, ali situacija se treba pomno pratiti kako bi se osiguralo da sve države članice budu spremna na vrijeme. Upitnik iz travnja 2023. bio je prvi u kojem se ispitivalo koji su koraci poduzeti na nacionalnoj razini za pripremu za ručno provjeravanje poveznica između podataka u različitim informacijskim sustavima EU-a, a to je najveća promjena u trenutačnim aktivnostima uključenih tijela. Otprilike trećina država članica i zemalja pridruženih Schengenu počela je u tu svrhu razvijati nacionalni softver. Nekoliko država članica želi da eu-LISA za to razvije središnji alat pa je u izvještajnom razdoblju podnesen zahtjev za razvoj tog alata. Uz to, nekoliko država članica planira uvesti određenu razinu centralizacije radi učinkovitije ručne provjere, a to podržava i Komisija.

Komisija i dalje prati napredak država članica u provedbi kako bi u ranoj fazi utvrdila područja koja bi mogla biti problematična i pobrinula se da su države članice spremne za početak rada informacijskih sustava EU-a i njihovu interoperabilnost. Komisija je u izvještajnom razdoblju uz pomoć agencije eu-LISA organizirala 56 sastanaka s državama članicama, zemljama pridruženima Schengenu te agencijama EU-a i prijevoznicima.

5. Potrebe za osposobljavanjem

Komisija je u izvještajnom razdoblju pomogla u provedbi osposobljavanja o interoperabilnosti koje organizira CEPOL[20]. Organizirano je šest tečajeva, i to tri internetska seminara o tome kako interoperabilnost može tijelima za izvršavanje zakonodavstva olakšati pristup podacima te tri cjelotjedna tečaja, dva o uredbama o interoperabilnosti općenito i jedan poseban tečaj o MID-u i povezanim operacijama.

Kašnjenje i promjena datuma početka rada revidiranih i novih informacijskih sustava EU-a utjecat će i na raspored osposobljavanja o interoperabilnosti, a posebno na pripremno osposobljavanje u vezi s početkom rada MID-a. MID će početi s radom nakon svih ostalih komponenti interoperabilnosti, ali on najviše utječe na aktivnosti u državama članicama i Frontexu. Kako bi se na odgovarajući način pripremili krajnji korisnici, CEPOL će organizirati tečajeve o postupcima u okviru MID-a i upravljanju poveznicama.

Komisija izrađuje materijale za te aktivnosti osposobljavanja o interoperabilnosti. U pripremi je detaljan program osposobljavanja koji će obuhvatiti sve aspekte povezane s interoperabilnošću, kao i kraći, prilagođeni tečajevi za različite skupine korisnika.

[20] Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva.

6. Sredstva iz fondova EU-a

Rashodi u izvještajnom razdoblju niži su od iznosa procijenjenih u zakonodavnom financijskom izvještaju i do ovoga trenutka nije utvrđen rizik od prekomjerne potrošnje. Prema najnovijem izvješću agencije eu-LISA o napretku interoperabilnosti[21] izvođačima je isplaćeno 32,5 milijuna EUR, a dosad je ugovoreno 60,6 milijuna EUR za razvojne i provedbene aktivnosti.

Države članice potiču se da do isteka roka za potvrdu prihvatljivosti rashoda, odnosno 30. lipnja 2024., potpuno iskoriste sredstva raspoloživa u okviru svojih programa Fonda za unutarnju sigurnost za razdoblje 2014. – 2020. Potiču se i da ta sredstva iskoriste za daljnji razvoj i provedbu interoperabilnosti informacijskih sustava EU-a koji su dostupni u okviru njihovih programa, a financiraju se iz mjera Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (BMVI) u vezi s razvojem i daljnjom provedbom interoperabilnosti informacijskih sustava EU-a.

7. Zaključak

Provedba interoperabilnosti ključan je dio poboljšane informatičke arhitekture novih i unaprijeđenih informacijskih sustava EU-a koji tijelima nadležnima za granice, vize i imigraciju te tijelima za izvršavanje zakonodavstva omogućuju brži, učinkovitiji i sustavniji pristup podacima, a ujedno milijunima državljana trećih zemalja koji svake godine posjećuju Europsku uniju omogućuju jednostavniji i sigurniji prelazak granice.

Izvješće pokazuje da je u razdoblju od listopada 2022. do studenog 2023. napredak bio kontinuiran. Komisija je u završnoj fazi donošenja triju izmijenjenih i delegiranih akata[22] povezanih s okvirom za interoperabilnost. Izrada praktičnog priručnika za provedbu komponenata interoperabilnosti i upravljanje njima napreduje i prva verzija se očekuje do sredine 2024. Napreduje i rad na uspostavi internetskog alata za diseminaciju priručnika za interoperabilnost i ostalih priručnika. Kad je riječ o provedbi uredaba u državama članicama, manji broj država članica znatno napreduje, a u većini je napredak mnogo sporiji. To još nije razlog za zabrinutost, no potrebno je pomnije praćenje.

Smatra se da će na aktivnosti uključenih tijela znatno utjecati obveza da se poveznice koje generira sustav MID ručno provjeravaju. Rezultati prvog detaljnog ispitivanja razine pripravnosti bili su pozitivni jer države članice u okviru priprema uzimaju u obzir te nove obveze, no potrebno je još mnogo raditi do potpune pripravnosti. Zbog promjene datuma početka rada komponenata interoperabilnosti, posebno MID-a, sad za pripremu ima više vremena, no to ne bi smjelo dovesti do usporavanja provedbe projekta.

Komisija će nastaviti pomno pratiti napredak i procjenjivati rizike za provedbu uredaba. Nastavit će redovito surađivati sa svim zainteresiranim dionicima kako bi koordinirala i pratila mjere, utvrdila potencijalna problematična područja i svela rizike povezane s provedbom

[21] Osmo izvješće o napretku interoperabilnosti, u skladu s člankom 78. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/817 i člankom 74. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/818 (2023-215).

[22] C(2021) 4982, C(2021) 5052 i C(2021) 6176. Za pune naslove vidjeti bilješku 14.

interoperabilnosti na najmanju moguću mjeru te poduprla pravodobnu i učinkovitu provedbu svih projekata u skladu s dogovorenim vremenskim okvirom. Komisija će obavještavati Vijeće i Europski parlament o postignutom napretku u godišnjim izvješćima i u okviru postupaka odbora i stručnih skupina Komisije.